

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak yazılı sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması amacıyla her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağını öğrencilere önceden bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri okul genelinde yapılacak olan ortak yazılı sınavlar için sunulan konu soru dağılım tablolarından herhangi birini seçip ilgili tablodaki kazanımlara yönelik sorular hazırlayacaktır. Okul genelinde uygulanacak ortak yazılı sınavlar, bu konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

MANTIK DERSİ KONU SORU DAĞILIM TABLOSU		Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav
Ünite	Kazanımlar	2.Senaryo
MANTIĞA GİRİŞ	Mantık ve Doğru Düşünme arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	1
	Akıl ilkelerinin önemini değerlendirir	2
	Akıl yürütmede kullanılan temel terimleri analiz eder.	1
	Akıl yürütme yöntemlerini değerlendirir	2
	Mantığın pratik yaşam açısından önemini fark eder.	
	Teknoloji - Mantık ilişkisini değerlendir.	1
	Bilimlere yöntem oluşturması bakımından mantığı değerlendirir.	
KLASİK MANTIK	Aristo'nun Mantık bilimi açısından önemini fark eder.	1
	Kavramın ne olduğunu açıklar	
	Kavram ve Terim arasındaki ilişkiyi analiz eder	
	Kavram açısından: nelik, gerçeklik, kimlik ilişkisini analiz eder.	
	Kavramı, işlem ve kaplama göre değerlendirir.	
	Kavram çeşitlerini sınıflandırır.	
	Kavramları, Beş Tümel açısından değerlendirir.	
	Kavramlar arasındaki ilişkiyi analiz eder	
	Tanım'ı analiz eder.	
	Önerme olan cümlelerle, önerme olmayan cümleleri birbirinden ayırır.	
	Önerme çeşitlerini sınıflandırır.	
	Önermelerden sonuç çıkarır	
	Karşı olum çıkarımlarını analiz eder	
	Bir önermeden, ona eşdeğer ikinci bir önerme çıkarır.	

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2025
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
11/12.SINIF MANTIK DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAV SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

2. SENARYO

1. Mantık ve doğru düşünme arasındaki ilişkiyi açıklayınız? (15 Puan)

- I. Erdem ya evlidir yada evli değildir.
- II. Bir kişi aynı anda hem doğru söylüyor hem yalan söylüyor olamaz.
- III. Ben benim, sen sensin

2. Yukarıda verilen ifadeler aklın ilkelerinden hangilerine ait örneklerdir? (15P)

Her şeyin, tüm nesne ve varlıkların bir nedeni vardır ve nedensiz hiçbir şey olamaz. Her şeyin bir var olma sebebi vardır. Doğa bilimlerinin gelişmesiyle birlikte akıl ilkelerine Leibniz tarafından eklenmiştir.

3. Açıklaması verilen akıl ilkesini yazınız. (10 puan)

4. Geçerlilik ve geçersizlik kavramlarını tanımlayarak birer örnek veriniz. (10 puan)

I. Tüm gelişmiş toplumların eğitim düzeyi yüksektir.

II. Japonya gelişmiş bir toplumdur.

5. Numaralandırılmış öncüllerden hareketle ulaşılabilecek sonuç önermesini ve kullanılan akıl yürütme türünü yazınız. (10puan)

- Benzerlikten hareket eden akıl yürütme biçimidir.
- İki farklı önerme arasındaki benzerlik veya benzerliklerden yola çıkılarak birisi için geçerli olan şeyin diğeri için de geçerli olmasının öne sürülmesidir.
- Özelden özele akıl yürütmedir. Sonucu olasılıklıdır.

6. Açıklaması verilen akıl yürütme yöntemini yazınız. (10 puan)

7. Mantık ile teknik (teknoloji) arasındaki ilişkiyi açıklayınız. Açıklamanızda günlük hayattan örnek veriniz. (15 puan)

8. Aristoteles'in mantık bilimine katkılarını kısaca açıklayınız. (15 puan)

CEVAPLAR

1. Mantık ve doğru düşünme arasındaki ilişkiyi açıklayınız? (15 Puan)

- Mantık, doğru düşünmenin temel ilkelerini ve kurallarını inceleyen bir disiplindir. Doğru düşünme, mantığın sunduğu kurallar çerçevesinde, tutarlı, geçerli ve hatasız akıl yürütme sürecidir. Mantık, düşüncelerimizi düzenlememize, çelişkilerden kaçınmamıza ve doğru sonuçlara ulaşmamıza yardımcı olur. Bu bağlamda mantık, doğru düşünmenin hem aracıdır hem de rehberidir.
- Örneğin, bir akıl yürütmede eğer öncüller doğruysa ve mantık kuralları düzgün bir şekilde izlenirse, ulaşılan sonuç da doğru olacaktır. Dolayısıyla, doğru düşünme, mantığın kurallarına uygun düşünme anlamına gelir ve mantık, yanlış akıl yürütmelerin farkına varmamıza da olanak tanır
- Mantık ve doğru düşünme, birbirini tamamlayan ve destekleyen iki kavramdır. Mantık olmadan doğru düşünme mümkün değildir, çünkü mantık düşüncenin kurallarını ve yapısını belirler. Doğru düşünme ise bu mantıksal kuralların pratikte uygulanmasıdır. Bu nedenle, mantık ve doğru düşünme arasındaki ilişki, düşüncenin etkinliği ve doğruluğu açısından kritik bir öneme sahiptir.

- I. Erdem ya evlidir yada evli değildir.
 - II. Bir kişi aynı anda hem doğru söylüyor hem yalan söylüyor olamaz.
 - III. Ben benim, sen sensin
2. Yukarıda verilen ifadeler aklın ilkelerinden hangilerine ait örneklerdir? (15P)

- I. ÜÇÜNCÜ HALİN İMKANSIZLIĞI
- II. ÇELİŞMEZLİK İLKESİ
- III. ÖZDEŞLİK İLKESİ

Her şeyin, tüm nesne ve varlıkların bir nedeni vardır ve nedensiz hiçbir şey olamaz. Her şeyin bir var olma sebebi vardır. Doğa bilimlerinin gelişmesiyle birlikte akıl ilkelerine Leibniz tarafından eklenmiştir.

3. Açıklaması verilen akıl ilkesini yazınız. (10 puan)

YETER- SEBEP İLKESİ

4. Geçerlilik ve geçersizlik kavramlarını tanımlayarak birer örnek veriniz. (10 puan)

GEÇERLİLİK

- ❖ Sonucun öncüllerden zorunlu ve kesin olarak çıkarılmasıdır. Öncüller doğru olduğunda sonucun da zorunlu olarak doğru olmasıdır.

Örnek:

Bütün üniversite adayları lise mezunudur.(öncül)

Cemre üniversite adayıdır.(öncül)

O halde cemre lise mezunudur.(sonuç)

GEÇERSİZLİK

- ❖ Sonucun öncüllerden zorunlu ve kesin olarak çıkarılmamasıdır. Yani öncüller doğru olduğu halde sonucun doğru olmaması yada yanlış olmasıdır.

Örnek:

Bütün öğrenciler insandır(öncül)

Melisa öğrencidir.(öncül)

O halde melisa pilottur.(sonuç)

I. Tüm gelişmiş toplumların eğitim düzeyi yüksektir.

II. Japonya gelişmiş bir toplumdur.

5. Numaralandırılmış öncüllerden hareketle ulaşılabilecek sonuç önermesini ve kullanılan akıl yürütme türünü yazınız. (10 puan)

I. Tüm gelişmiş toplumların eğitim düzeyi yüksektir.

II. Japonya gelişmiş bir toplumdur.

SONUÇ: O halde Japonya'nın eğitim düzeyi yüksektir.(sonuç)

AKIL YÜRÜTME: TÜMDENGELİM

- Benzerlikten hareket eden akıl yürütme biçimidir.
- İki farklı önerme arasındaki benzerlik veya benzerliklerden yola çıkılarak birisi için geçerli olan şeyin diğeri için de geçerli olmasının öne sürülmesidir.
- Özelden özele akıl yürütmedir. Sonucu olasılıklıdır.

6. Açıklaması verilen akıl yürütme yöntemini yazınız. (10 puan)

ANALOJİ

7. Mantık ile teknik (teknoloji) arasındaki ilişkiyi açıklayınız. Açıklamanızda günlük hayattan örnek veriniz. (15 puan)

- Mantık, doğru düşünmenin kurallarını inceleyen bir disiplindir; teknik (teknoloji) ise bu kuralların uygulama alanıdır. Teknolojide kullanılan sistemler, mantığın tutarlılık ve geçerlilik ilkelerine göre tasarlanır. Bilgisayar, cep telefonu, yapay zekâ ve robotik sistemler gibi araçların çalışma prensipleri mantıksal işlem adımlarına dayanır.
- Örneğin, bilgisayarların 0 ve 1’den oluşan ikili sayı sistemi “doğru–yanlış” mantığına göre çalışır. Bir asansörün, trafik lambasının ya da otomatik kapının açılıp kapanması da “eğer–ise” (koşul) mantığı ile programlanır.
- Bu nedenle, mantık olmadan teknolojik sistemlerin çalışması mümkün değildir. Mantık, teknolojinin temel düşünsel altyapısını oluşturur.

8. Aristoteles’in mantık bilimine katkılarını kısaca açıklayınız. (15 puan)

Aristoteles, mantıkla ilgili kendisinden önceki dönemlerde yapılmış çalışmaları sistemleştirmiş ve mantığı bir bilim dalı hâline getirmiştir. Aristoteles’in mantıkla ilgili yazılarına kendisinden sonraki dönemlerde “Organon” adı verilmiştir.

Aristoteles’in mantığa yaptığı başlıca katkılar:

- Kıyas Yöntemi:** Kıyas, iki öncül ile bir sonuç arasında mantıksal bir ilişki kurar. Örneğin, "Tüm insanlar ölümlüdür; Sokrates bir insandır; o hâlde Sokrates ölümlüdür." kıyasına örnektir.
- Organon:** Aristoteles’in mantık hakkındaki eserleri "Organon" adıyla bilinir. Bu eserlerde mantığın ilkelerini ve yöntemlerini sistematik olarak ele almıştır.
- Tümel ve Tikel Kavramları:** Aristoteles, akıl yürütmede tümel (genel) ve tikel (özel) önermelerin önemini vurgulamıştır. Mantık sisteminde, tümel ve tikel önermeler arasındaki ilişkileri açıklayarak kıyaslarda bu önermelerin kullanımını detaylandırmıştır.
- Doğru Akıl Yürütmenin İlkeleri:** Aristoteles, mantığın temel ilkelerini belirlemiştir. Bu ilkeler özdeşlik, çelişmezlik, üçüncü halin imkânsızlığı ilkesidir. Bu ilkeler, doğru akıl yürütmenin temellerini oluşturur.
- Tümdengelim:** Aristoteles, tümdengelim (genelden özele) akıl yürütme yöntemlerini sınıflandırarak mantığın temel yapısını oluşturmuştur.
- Kategoriler:** Aristoteles, varlıkları sınıflandırmak için "kategoriler" adını verdiği bir sistem geliştirmiştir. Bu sistemde varlıkların özleri, nitelikleri ve ilişkileri üzerinden mantıklı çıkarımlar yapılabileceğini savunmuştur.